

Russiske indflydelseskampagner i Afrika

Entré, valgpåvirkning og fragmentering

Ruslands indflydelse i Afrika er stigende og har været det i en årrække. Særligt efter Ruslands invasion af Ukraine i 2022 og efterfølgende isolation fra Vesten har Putin bl.a. ved hjælp af den semiprivate lejesoldathær Wagnergruppen (nu Africa Corps) øget det russiske engagement på det afrikanske kontinent. Som konsekvens vinder prorussiske statsledere og militærjuntaer frem på bekostning af vestlig indflydelse, og Rusland nyder godt af adgang til naturressourcer, våbeneksport og politisk støtte fra afrikanske lande på den globale scene.

Ud over synlige økonomiske og militære aktiviteter på jorden udspiller den russiske indflydelse i Afrika sig gennem mindre synlige aktiviteter i form af politiske indflydelseskampagner. Disse indflydelseskampagner udføres på forskellig vis online såvel som offline, men har grundlæggende til formål at øge Ruslands politiske indflydelse ved at påvirke afrikanske eliter og befolkningers holdning i prorussisk retning. Antallet af russiske indflydelseskampagner har været stigende de senere år, men deres kendetegn og konsekvenser er underbelyst.

CMS Memo

Marts 2026 · Olivia V. J. Levensen & Katja L. Jacobsen

Centrale pointer

- Ruslands økonomiske, militære og politiske indflydelse på det afrikanske kontinent er steget de seneste år.
- Ruslands synlige aktiviteter i form af aftaler om udvinding af naturressourcer og indsættelse af semiprivate lejesoldater understøttes af en bølge af mindre synlige indflydelseskampagner, hvor der kan skelnes mellem strategierne entrée, valgpåvirkning og fragmentering.
- Danmark bør støtte kritisk journalistik, demokratiske værdier og monitorering af eksterne indflydelseskampagner i partnerlande samtidig med en kritisk granskning af egne støttemidler og involvering i lande, hvor Wagnergruppen (nu Africa Corps) er til stede.

CMS-rapporten *Russiske indflydelseskampagner i Afrika - Entré, valgpåvirkning og fragmentering* undersøger derfor, hvor og hvordan disse indflydelseskampagner foregår. På baggrund af empirisk materiale fra 17 afrikanske lande kortlægger rapporten tre forskellige typer af russiske indflydelseskampagner, som adskiller sig med hensyn til kendetegn, mål og midler.

I den første type (**entré**) bruges indflydelseskampagner fra russisk side til at få adgang til et land politisk, økonomisk og/eller militært, hvilket ofte ledsages af en vestlig exit. I flere tilfælde udnyttes en eksisterende utilfredshed rettet mod vestlige aktører hos både politiske ledere og befolkningen i et givent land. Dette gøres ved at sprede antivestlige og især antifranske budskaber, hvor russiske aktører fremstilles som et favorabelt alternativ med bedre svar på landenes problemer. Eksempler ses i fx Mali og Burkina Faso, hvor bl.a. Frankrig, men også andre vestlige aktører, er blevet bedt om at forlade landene, og det militære samarbejde derfor er ophørt.

I den anden type (**valgpåvirkning**) lancerer russiske aktører indflydelseskampagner i forbindelse med præsident- og parlamentsvalg for at sikre valgsejre til prorussiske kandidater. Det sker gennem forskellige påvirkningsaktiviteter, fx ved at betale lokale for at demonstrere imod provestlige kandidater, ved at medfinansiere valgkampe eller ved at sprede falsk information online. Der er også eksempler på, at russiske aktører udfører falske valgobservationer, som modsiger vestlige aktørers vurdering af niveauet af tvang og intimidering i forbindelse med valgafholdelsen.

I den tredje type (**fragmentering**) benyttes indflydelseskampagner af russiske aktører til at skabe øget splittelse i et land og/eller mellem vestlige aktører og mållandet. Det foregår fx gennem støtte til oprørsgrupper eller ved bevidst at adressere sensitive emner, såsom LGBTQ+-rettigheder, som splitter befolkningen i forhold til vestlige samarbejdspartnere. Kampagnerne spiller ofte på en eksisterende frygt i lokalbefolkningen og fremstiller russiske aktører som løsningen, der kan levere sikkerhed. Formålet fra russisk side kan være at opnå adgang til landets ressourcer, besværliggøre vestlige aktørers engagement eller skabe et bredere manøvrerum for russiske aktørers militære aktiviteter i regionen.

Det øgede russiske Afrika-engagement er en udfordring for Vesten, herunder Europa og Danmark. Når vestlige aktører mister indflydelse på kontinentet, svækkes mulighederne for samarbejde med afrikanske partnerlande om at adressere centrale problemkomplekser som fx migration, terrorisme, transnational organiseret kriminalitet og pirateri. Dertil bliver mulighederne for samarbejde om udvinding af naturressourcer vanskeliggjort. Endelig skal det understreges, at lokalbefolkningerne betaler en høj pris for det øgede russiske engagement, hvilket anklager mod Wagnergruppen for grove overtrædelser af menneskerettighederne er et vidnesbyrd om.

Der er bred enighed blandt vestlige aktører om at gode redskaber til at imødegå de udfordringer, som det stigende antal russiske indflydelseskampagner indebærer, er at styrke kapaciteten indenfor monitorering, fact-checking, kritisk journalistik og digital dannelse sammen med partnere i og uden for Afrika.

Figuren viser et kort over Afrika med en oversigt over lande, der oplever forskellige typer af russiske indflydelseskampagner. Typene entré, valgpåvirkning og fragmentering er ikke gensidigt udelukkende, men skal ses som et analytisk værktøj til at kortlægge russisk aktivitet og give indsigt i, hvordan og i hvilke kontekster Rusland søger at få politisk indflydelse i afrikanske lande.

En prorussisk side på Facebook udgav en karikatur af den sudanesiske premierminister Abdalla Hamdok, der stjæler russisk nødhjælp fra et grædende barn.

Anbefalinger

Rapportens centrale anbefaling er, at Danmark skal støtte kritisk journalistik, demokratiske værdier og monitorering af eksterne indflydelseskampagner i partnerlande, samtidig med en kritisk granskning af egne støttemidler og involvering i lande, hvor Wagnergruppen er til stede. Danmark kan med fordel afsætte ressourcer til at følge nøje med i, hvordan andre lande imødegår russiske indflydelseskampagner, for at identificere muligheder og hente inspiration og afsøge eventuelle samarbejds muligheder.

På denne baggrund anbefales tre overordnede aktionsspor:

Fact-checking, valgobservation og demokratistøtte:

- Fact-checker-missioner kan bidrage til at skabe klarhed over, hvad der er rigtigt og forkert i et rodet medielandskab, især i forbindelse med russiske indflydelseskampagner. Danmark kan med fordel gå forrest med hensyn til at støtte og udvikle disse missioner, både i FN, i NATO og i EU – og i samarbejde med Den Afrikanske Union og ECOWAS.
- Da meget af Ruslands og Wagnergruppens aktivitet er foregået i forbindelse med valg i afrikanske lande, kan det være en fordel for danske aktører og valgobservatører at støtte valgobservationer i afrikanske lande med særligt fokus på at eksponere russiske indflydelseskampagner. Det kan være lande, der endnu ikke har oplevet indflydelseskampagner, men også lande, hvor Wagnergruppen og Rusland tidligere er blevet afsløret i at blande sig i valgprocessen og valgresultatet. Dette kunne fx være i form af en EU-mission med fokus på at observere før, under og efter et valg.

- Danske beslutningstagere kan gennem FN og EU være med til at yde demokratistøtte til lande, hvor man har mistanke om, at Rusland kan blande sig i kommende valg, eller hvor der før har været russisk indblanding i valgkampen. En sådan demokratistøtte kan blandt andet bestå i at gøre medier mere tilgængelige for befolkningen.
- Danske beslutningstagere kan især i EU være med til at opfordre til, at der i højere grad promoveres et samarbejde mellem AI, machine learning, globale teknologifirmaer og mållandene for indflydelseskampagnerne, som det fx ses i Kenya og Uganda, hvor man forsøger at styrke befolkningens resiliens.

Uddannelse og monitorering:

- Det stærkeste våben mod indflydelseskampagner er at uddanne befolkningen og støtte den frie presse. Danmark kan med fordel sørge for at støtte den kritiske journalistik, fact-checking og det generelle mediekendskab (media literacy) hos almindelige borgere i landene, som en ekstra dimension i forbindelse med eksisterende bidrag og interventioner.
- Danske beslutningstagere kan, hvis det efterspørges af Danmarks partnerlande, være med til at udforme en strategi for at modarbejde indflydelseskampagner fra eksterne aktører, herunder dagligt monitorere mistænkelig aktivitet. Dette kunne med fordel inddrage techgiganter i landene. Danmark kan, hvis det ønskes af mållandet, være med til at opfordre til en code of practice i disse partnerlande – en code, som techgiganterne så kan tilslutte sig, ligesom det er sket i EU.

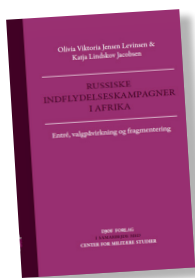
- Danmark kan gennem støttemidler bidrage til at investere i uddannelsessystemer, der fremmer kritisk tænkning om medier og information. Dette kan tænkes som en form for kapacitetsopbygning med henblik på at opbygge et bedre digitalt kendskab, gennem samarbejde med civilsamfundet og academia, for derved at give befolkningen redskaber til at identificere og evaluere information og kilder.

Større viden om økonomisk og politisk kontekst:

- Rapporteringen af talrige russiske indflydelseskampagner – også i lande, som Danmark samarbejder med – understreger vigtigheden af at kende konteksten i de lande, hvor Danmark støtter eller bidrager. Det gælder især opmærksomhed på, hvad midlerne fra Freds- og Stabiliseringsfonden går til, så støttemidlerne ikke ender i de forkerte hænder. Dette er specielt vigtigt i de lande, der også samarbejder med Wagnergruppen eller Africa Corps.

- I forbindelse med indsættelsen af specialstyrker i Afrika virker det nu endnu mere relevant at have et overblik over informationslandskabet i landet, både online og offline. Derudover anbefales det at have en konkret plan klar i form af et eventuelt modsvar, hvis en indflydelseskampagne påvirker ens aktivitet i landet eller foregår på samme tid.
- Danske beslutningstagere kan støtte modstrategier i partnerlande ved i høj grad at være i tæt kontakt med lokale organisationer, der kender til mediekonteksten i landet. Derudover bør man have et godt kendskab til informationsmiljøet, herunder ejerforholdene i dette.
- Danske beslutningstagere kan med fordel opfordre til at finde en fælles terminologi angående indflydelseskampagner, FIMI, propaganda og desinformation. Organisationer og lande bruger forskellige termer for det samme begreb, hvilket ikke fremmer en fælles tilgang. Denne rapport foreslår 'indflydelseskampagner' eller 'FIM(I)' – Foreign Information Manipulation (and Interference).

Russiske indflydelseskampagner i Afrika

Dette memo bygger på CMS-rapporten *Russiske indflydelseskampagner i Afrika - Entré, valgpåvirkning og fragmentering*, udgivet af Center for Militære Studier ved Københavns Universitet i samarbejde med Djøf Forlag. Rapporten kan findes under "Publikationer" på Center for Militære Studiers hjemmeside.

Hvis du vil vide mere om problemkomplekset syd for Europa, kan du også læse CMS-publikationerne:

- CMS-baggrundspapir: *Maritim kriminalitet i afrikanske farvande: Implikationer, udviklingstendenser og modforanstaltninger (2024)*
- CMS-rapport: *Russia's Showy and Shadowy Engagements in Sub-Saharan Africa (2020)*

Om CMS

Center for Militære Studier er et forskningscenter på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet. På centret forskes i sikkerheds- og forsvarspolitik samt militær strategi. Forskningen danner grundlag for forskningsbaseret myndighedsbetjening af Forsvarsministeriet og de politiske partier bag forsvarsforliget.

Kontakt os

E-mail: cms@ifs.ku.dk

Telefon: +45 35 32 40 88

Besøg vores hjemmeside: cms.polski.ku.dk

Følg os

Facebook: facebook.com/centerformilitaerestudier

X (Twitter): @MilstudiesCPH

LinkedIn: linkedin.com/company/centre-for-military-studies